

АНОТАЦІЯ

В умовах розвитку конвергентного медіа, глобалізаційних процесів та широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій відбувається переоцінка системи професійної підготовки фахівців. Соціально-економічні перетворення в українському суспільстві, активізація міжнародних зв'язків, формування національної свідомості, зміна ролі особистості у суспільних відносинах зумовлюють потребу у підготовці висококваліфікованих спеціалістів.

На сучасному етапі розвитку науки і техніки журналістику вважають одним із важливих інструментів впливу на розвиток людини і соціуму, політики та економіки держави загалом. Новий статус журналістики та сучасні умови ринку праці висувають високі вимоги до якості професійної освіти та зумовлюють необхідність модернізації моделі професійної підготовки журналістів, яка була б оптимальною та прийнятною для суспільства.

Удосконалення системи професійної підготовки майбутніх журналістів зумовлене зовнішніми та внутрішніми чинниками. До зовнішніх чинників належать трансформаційні процеси у національній системі освіти, що пов'язані з інтеграцією України до Європейського співтовариства. Зазначена проблема знайшла своє відображення у документах та навчальних матеріалах, що розробляються міжнародними організаціями: “Нові виклики для журналістської освіти. Внесок до політики ЮНЕСКО” (New challenges for journalism education. A contribution to UNESCO politics) (Cabedoche, 2015), “Викладання журналістики для стабільного розвитку: нові навчальні плани” (Teaching journalism for sustainable development: new syllabi) (Banda, 2015), “Типовий навчальний план для журналістської освіти: збірник нових навчальних програм” (Model curricula for journalism education. A compendium of new syllabi) (Banda, 2013), “Громадянська освіта для професіоналів ЗМІ: навчальний посібник” (Civic education for media professionals: a training manual) (Banda, 2009) тощо, а також у законодавчих документах України, зокрема, в Законах України “Про професійний розвиток працівників” (2012), “Про вищу освіту” (2014), “Про освіту” (2017), Стратегії інноваційного розвитку України на 2010–2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів (2009), Національні стратегії розвитку освіти України на період до 2021 року (2013), Стратегії сталого розвитку “Україна – 2020” (2015). Внутрішні та особистісно зумовлені фактори сприяють створенню нової компетентнісної моделі професійної підготовки журналістів, в основу якої покладено неперервне навчання та постійне підвищення кваліфікації фахівців як одного із

чинників забезпечення їхньої конкурентоспроможності. Отже, освітній процес необхідно спрямовувати на всебічний розвиток фахівця, акцентуючи увагу на його самостійності, самодостатності, самореалізації, творчому мисленні та задоволенні суспільних потреб.

Дослідження журналістської освіти в Україні свідчить про те, що реформування цієї галузі відбувається доволі повільно. Тому доцільним є аналіз прогресивних ідей зарубіжних країн, зокрема, американського досвіду системи журналістської освіти та обґрунтування перспектив його використання в умовах вітчизняної університетської освіти. США – це країна, що займає лідерські позиції щодо підготовки журналістських кадрів, має одну з найефективніших сучасних освітніх систем, що відповідає світовим стандартам, широку мережу закладів освіти, а також забезпечує конкурентоспроможність випускників університетів на міжнародному ринку праці.

Як свідчать результати виконаного дослідження, вагоме значення мають наукові розвідки українських та зарубіжних учених із проблем теоретичних та практичних аспектів професійної підготовки журналістів, а саме: методи та форми навчання журналістів (Берет та Філіпс (Berret & Phillips, 2016), Галлін і Манціні (Hallin & Mancini, 2004), Гйорі і Чарльз (Gyogi & Charles, 2018), Гудман & Штейн (Goodman & Steyn, 2017), Катнер, Грінберг, Їн, Бойл, Хсу та Данліві (Kutner, Greenberg, Jin, Boyle, Hsu & Dunleavy, 2007); зміст професійної підготовки журналістів (Головченко, 2012, Мелладо, Морейра, Легос та Хернандез (Mellado, Moreira, Lagos та Hernández, 2012), Хоббс (Hobbs, 2009); форми організації навчальної діяльності та використання інноваційних технологій у навчанні журналістів (Андерсон (Anderson, 2013), Габор (2018), Гаврилова (2014), Карлсон (Carlson, 2015), Коновальчук (2010), Різун (2004), Смелкова (2004), Чемерис (2008); громадсько-дослідницьке навчання журналістів (Брітт (Britt, 2012), Селтмерш & Злотковський (Saltmarsh та Zlotkovsky, 2011).

Упродовж останніх десятиліть порівняльно-педагогічні дослідження різних аспектів освіти за кордоном, зокрема глобалізаційних та інтеграційних процесів, обґрунтовували Барабаш, Бусько, Істоміна, Муқан та Шийка (2018), Бідюк (2015), Бражник (2005), Литовченко (2018), Сбруєва (2001), Сисоєва (2013), Цюра (2013). Компаративно-педагогічні дослідження вищої професійної освіти США здійснювали українські дослідники Братко (2017), Вачевський (2014), Вітвицька (2008), Луценко & Поливана (2016), Козубовська & Стойка (2015), Тарасова (2011), проте система професійної підготовки майбутніх журналістів в університетах США ще не була об'єктом наукових досліджень.

Монографія складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, резюме українською та англійською мовами, переліку використаних джерел.

У вступі обґрунтовано актуальність та доцільність дослідження.

У першому розділі “Професійна підготовка майбутніх журналістів: теоретичні основи” висвітлено професійну підготовку фахівців у галузі журналістики як науково-педагогічну проблему, а також виконано аналіз поняттєво-категорійного апарату й теоретичних засад професійної бакалаврів з журналістики.

У другому розділі “Професійна підготовка бакалаврів у галузі журналістики в університетах США: організаційна специфіка” здійснено дослідження організаційних особливостей забезпечення якості журналістської освіти; охарактеризовано систему професійної підготовки майбутніх журналістів в університетах США; представлено модель професійної підготовки бакалаврів з журналістики в університетах США.

У третьому розділі “Порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки бакалаврів з журналістики в університетах США та України” охарактеризовано стан професійної підготовки бакалаврів у галузі журналістики в університетах України, здійснено порівняльний аналіз професійної підготовки бакалаврів з журналістики у двох країнах, а також представлено можливості використання конструктивних ідей американського досвіду професійної підготовки бакалаврів у галузі журналістики в умовах університетської освіти України.

Визначено перспективні напрями подальших педагогічних розвідок.

Ключові слова: бакалавр, майбутній журналіст, журналістика, професійна підготовка, освітньо-професійна програма, США, університет.